

Nr 165

Av herr Birke, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning rörande delning av Södertörns domsaga.

I samband med anslagsäskandena under andra huvudtiteln föreslår Kungl. Maj:t att en uppdelning av Södertörns domsaga sker så snart som möjligt och senast den 1 januari 1958, därvid i första hand böra till särskild domsaga utbrytas Huddinge och Botkyrka kommuner. De skäl, som anförts till stöd för domsagans delning, äro uppenbarligen av den art, att en dylik delning snarast bör komma till stånd.

Även om olika meningar kunna göras gällande angående den nya domsagans geografiska utformning torde det föreliggande förslaget kunna godtagas, särskilt som frågan om en ytterligare uppspaltning av domsagan torde bli aktuell inom en icke alltför avlägsen framtid och eventuella justeringar då kunna göras med hänsyn tagen till den under tiden inträffade befolkningsutvecklingen.

Om sålunda några större erinringar icke kunna göras mot den tänkta delningen, är förhållandet ett annat då det gäller förslaget angående stationeringen av den nya domsagans kansli- och tingslokaler. Till förmån för sitt förslag att förlägga tingshuset till Huddinge åberopar departementschefen dels principiella skäl och dels svårigheterna att finna tomt och att uppföra byggnad inom Stockholms stads område.

Vad först angår den principiella ståndpunkten, att kansliorten bör förläggas till ort inom den egna domsagans område, må invändas att denna princip enligt min mening bör upprätthållas allenast där en sådan placering är tjänlig för domsagans *hela* befolkning. Av rikets 117 domsagor ha icke mindre än 50 sin kansliort belägen utanför det egna jurisdiktionsområdet. Den övervägande delen av magistratsstäderna äro sålunda säten för domsagokanslier, några av dem för två och andra till och med för tre. Denna placering av kanslierna har självfallet förestavats av ekonomiska och praktiska skäl. Någon anledning att i detta avseende inaugureras en ny princip kan icke anses föreligga. I förevarande fall är det att uppmärksamma, att den överväldigande majoriteten av förortsbefolkningen har sin dagliga gärning i Stockholm. Det måste därför ur alla synpunkter vara lämpligast att de statliga myndigheter, som ha att betjäna denna befolkning, också äro att anträffa där.

Departementschefens uppgift om svårigheten att anskaffa tomt och uppföra byggnad för ett tingshus i Stockholm ger mig anledning konstatera, att de tingshusbyggnadsskyldige i Södertörns domsaga för att möta den väntade

utvecklingen redan år 1954 inköpte grannfastigheten till nuvarande tingshuset för att genom en tillbyggnad till det sistnämnda anskaffa tillräckliga lokalutrymmen. Förberedelsearbetena till denna byggnation måste emellertid inställas då utredningsmannen framlade sitt förslag till uppförande av särskilt tingshus i Huddinge. Det sålunda planerade utvidgade tingshuset komme säkerligen att bli fullt tillräckligt för att härbärgera bägge domsagorna intill dess frågan om skapandet av en Nacka—Värmdö domsaga aktualiseras eller andra organisatoriska ändringar övervägas.

De skäl, som i propositionen åberopats för en utflyttning av tingsstället till Huddinge, kunna mot bakgrunden av vad här ovan sagts knappast tillmätas någon betydelse. Däremot tala ytterligare skäl mycket starkt för att tingsstället bibehålles i Stockholm.

För de tingshusbyggnadsskyldige innebär det en icke oväsentlig kostnadsbesparing om den nya domsagan kan beredas lokaler i omedelbar anslutning till det nuvarande tingshuset, icke minst i vad avser uppvärmning, betjäning, gemensamma ekonomilokaler och ett rationellt utnyttjande av sessionssalar. De nuvarande arkivlokalerna äro tillräckliga för bägge domsagorna, vadan nya sådana ej behöva anskaffas. För allmänheten innebär det därjämte en given fördel att ha tillgång till domsagans äldre arkiv på själva kansliorten. En förläggning av kansli med inskrivningsavdelning i Huddinge komme exempelvis att medföra att man varje gång uppgift erfordrades å tidigare meddelade servituts- eller nyttjanderättsinteckningar nödgades inhämta denna genom besök å tingshusarkivet i Stockholm.

En fråga, som alldeles särskilt träder i förgrunden, är kostnaderna för det allmänna. I olika sammanhang har kritik riktats mot processkostnadernas tillväxt. Såsom Svea hovrätt i sitt yttrande anført skulle betydligt ökade advokatarvoden bli följden om tingshuset förlades till Huddinge. Detta drabbar ju statsverket särskilt kännbart då det gäller arvoden till försvarare i brottmål samt processer, däri fri rättegång beviljats. Även vissa transportkostnader skulle väsentligt fördyras. De advokater, som mera regelmässigt uppvakta vid Södertörns domsagas häradsrätt i mål från Huddinge och Botkyrka, driva nära nog undantagslöst sin verksamhet i Stockholm. De ha emellertid också att uppvakta vid Stockholms rådhusrätt samt Södra Roslags domsagas och Stockholms läns västra domsagas häradsrätter i Stockholm ävensom Solna domsagas och Sollentuna—Färentuna domsagas häradsrätter i Solna. En utflyttning av någon domstol utanför Stockholm kommer därför med naturnödvändighet ej blott att medföra en kostnadsfördyring utan också att försvåra för advokaterna att samordna sina uppvaktningar vid olika domstolar och därigenom också för en sålunda decentraliserad domstol att vid erforderliga tidpunkter kunna skaffa offentliga försvarare åt tilltalade.

Det är slutligen att märka att såväl *Svea hovrätt* som *Sveriges advokat-*

samfunds stockholmsavdelning och den lokala åklagarmyndigheten samfällt avstyrkt tingsställets förläggning utanför Stockholm. Dessa instansers mening, som i eminent grad representera sakkunskapen på området, måste enligt min mening tillmätas en synnerligen stor betydelse vid frågans avgörande.

På grund av vad sålunda anförts hemställas,

att riksdagen, därest en av Huddinge och Botkyrka kommuner bestående domsaga inrättas, måtte besluta att dennas kansli och tingsställe skall vara förlagt till Stockholm.

Stockholm den 25 januari 1956

E. Birke